

ZČU v Plzni – Právnická fakulta, Katedra právních dějin

Posudek k diplomové práci Lindy Coufalové „Institut služebností v římském právu a v aktuálním českém právu“

Diplomantka si dala za cíl popsat jednotlivá pojetí institutu služebností v právu římském (ŘP) a v aktuálním právu českém, konkrétně v novém občanském zákoníku (NOZ), shody a případné rozdíly. Podotýká, že NOZ se přihlásil k respektování střeoevropského právního myšlení a tím i k římskému právu. Díky tomu se mohl uskutečnit návrat pojmu služebnost i do českého práva.

V první části práce, rozdělené do šesti kapitol, je představen institut služebností v římském právu, a to nejprve v kontextu znovuoživení justiniánského ŘP ve středověku. Dále je podrobně vysvětlen samotný pojem služebností a jejich základních vlastností, jsou popsány cesty vedoucí ke vzniku služebností, jakož i možnosti jejich ochrany a zániku. Dále diplomantka představuje jednotlivé typy služebností a to jak pozemkových, tak i osobních.

V druhé části práce se diplomantka zabývá tématem služebností v NOZ. Připomíná rozdíl mezi reálnými břemeny, která ukládají aktivní povinnost něco dávat nebo konat, a služebnostmi, pro které je typický postih vlastníka služebné věci. Nejprve se soustředí na znění § 1257, který definuje v NOZ základní vymezení služebností. Dále popisuje možnosti vzniku služebností, povinnosti a práva vyplývající ze služebností, způsoby ochrany a zániku služebností. Nakolik se týká rozdělení služebností, zůstává nově nadále zachováno rozdělení na služebnosti pozemkové a osobní, přičemž však již se služebnosti pozemkové nerozdělují na venkovské a městské. V NOZ se nachází pouze demonstrativní výčet služebností, nadále se tedy jedná o systém, který je otevřený právní tvořivosti účastníků právního vztahu.

Ve třetí závěrečné části práce diplomantka srovnává institut služebností v ŘP a v NOZ. Zabývá se situací, řešenou odlišně v ŘP a v NOZ, kde podle NOZ je dovoleno vlastníkovu zatížit jeden svůj pozemek ve prospěch dalšího svého pozemku, zatímco v ŘP platila zásada „nemini res sua servit“. Další rozdíly, na které upozorňuje, se objevují rovněž v oblasti vydržení a zániku služebností. Důvod, proč u pozemkových služebností se v NOZ již neobjevuje dělení na služebnosti venkovské a městské, které existovalo naopak v ŘP, spočívá v diametrálním rozdílu mezi životem ve městě a na venkově v době antiky, nesrovnatelném s dnešní situací. I ŘP ovšem dovolovalo, jak diplomantka podotýká, užití venkovských služebností ve městě a naopak. Větší odchylku od ŘP přinesl NOZ rovněž v souvislosti se služebnostmi stezky a cesty. Následuje srovnání služebností osobních z pohledu ŘP a NOZ.

V závěru, kterým je práce zakončena, jsou shrnuty výsledky, ke kterým diplomantka došla. Končí konstatováním, že poznání pramenů, z nichž současné právo vychází, je nejenom užitečným prostředkem k lepšímu pochopení platného práva, ale rovněž cestou k tomu, aby se právo opět ve společnosti těšilo patřičné účtě.

Je připojen seznam použitých zkratk, pramenů a literatury a anglické shrnutí.

Práce je dle mého názoru vypracována kvalitně a je možno ji doporučit k obhajobě.

V Plzni dne 2. května 2019

doc. JUDr. Miroslav Černý, Ph.D., JU.D.